

της Γενοκτονίας των Ποντίων, η 19η Μαΐου κάθε έτους. Στις 24 Φεβρουαρίου του 1994, ύστερα από δεκαετίες άρνησης, η ελληνική Βουλή, ομόφωνα, επιτελεί το ελάχιστο καθήκον της απέναντι στα εκατομμύρια των νεκρών. Αναγνωρίζεται ομόφωνα η Γενοκτονία των Ελλήνων του Πόντου.

Η 19η Μαΐου είναι η καταραμένη ημέρα για τον Ποντιακό Ελληνισμό.

Είναι η μέρα που ο Μουσταφά Κεμάλ αποβιβάζεται στη Σαμψούντα για να ειρηνεύσει, δήθεν, την περιοχή. Με το σύνθημα «η Τουρκία στους Τούρκους» έθεσε σε εφαρμογή το σχέδιο των Νεότουρκων για την τελειωτική εξόντωση του ελληνικού πληθυσμού σε όλο τον Πόντο. 353.000 καταγεγραμμένοι επίσημα νεκροί και άλλοι τόσοι ξεριζωμένοι και διασκορπισμένοι αγνοούμενοι, αποτελούν πάντοτε για τους Πόντιους μια μνήμη στοιχειωμένη στην ψυχή.

Κάθε χρόνο την ημέρα αυτή ο ανά τον κόσμο διάσπαρτος ποντιακός ελληνισμός, αμάχητο τεκμήριο και ζωντανό κομμάτι του οικουμενικού ελληνισμού, επιβεβαιώνει την ισχυρή θέληση και αγωνιστικότητά του, το χρέος και το εθνικό καθήκον του για τη με κάθε θεμιτό μέσο διεθνή αναγνώριση της Γενοκτονίας των προγόνων μας.

Για 28 σχεδόν αιώνες σε όλα τα παράλια της Μαύρης Θάλασσας αλλά και στην ενδοχώρα οι Έλληνες από την Ιωνία ρίζωσαν στη γη Πόντου, μεγαλούργησαν ως άποικοι μακριά από τον τόπο τους και ίδρυσαν πόλεις όπως η Σινώπη, η Αμισός, η Αμάσεια, η Τραπεζούντα, η Κερασούντα, τα Κοτύωρα κ.ά., μετατρέποντας τον αρχικά Άξενο Πόντο (αφιλόξενο) σε Εύξεινο (φιλόξενο) Πόντο.

Ανεξίτηλα τα ίχνη των προγόνων μας και στον σημερινό Πόντο. Τα μαρτυρούν οι εκκλησιές και τα μοναστήρια, τα σχολεία και τα ελληνικά σπίτια, τα ελληνικά ονόματα που σε συντροφεύουν σε κάθε σου βήμα στις πόλεις και στα χωριά, στους κάμπους και στα βουνά, στους λόφους και στα παρχάρια.

Αν και η τελική φάση εξόντωσης του ελληνισμού ξεκίνησε με την επανάσταση των Νεότουρκων, το 1908, το απάνθρωπο φαινόμενο της Γενοκτονίας αιώνες χαρακτήριζε την πολιτική των εκάστοτε οθωμανικών και μετέπειτα νεοτουρκικών κυβερνήσεων. Από την ήττα στο Ματζικέρτ (1071) έως την πτώση της Αυτοκρατορίας των Μεγάλων Κομνηνών της Τραπεζούντας (1461), από την εποχή του Α΄ Παγκόσμιου Πολέμου (1915) ως τη Συνθήκη της Λοζάνης (1923), ένας ήταν ο στρατηγικός στόχος της Τουρκίας: η εξόντωση του ελληνισμού.

«Θα σας κόψουμε τα κεφάλια, θα σας εξαφανίσουμε. Ή εμείς θα επιζήσουμε ή εσείς» δήλωνε ο Τούρκος πρωθυπουργός Σεφκέτ πασάς, τον Ιούλιο του 1909, στον μεγάλο πατριάρχη του Γένους, Ιωακείμ Γ΄.

Οι Γερμανοί, που ήταν οι ηθικοί αυτουργοί και καθοδηγητές των εγκληματιών, έβλεπαν τους Έλληνες και τους Αρμενίους ως φραγμό, εμπόδιο στα σχέδιά τους για οικονομική διείσδυση στην Ανατολή. Ο καθοδηγητής των Τούρκων στρατηγός Λίμαν Φον Σάντερς υποστήριζε τα εξής: «η Τουρκία δεν έχει ουδεμίαν ασφάλειαν ούτε δύναται να οργανωθεί ελευθέρως εις το μέλλον, λόγω της παρουσίας των Ελλήνων» (Πώς η Γερμανία κατέστρεψε τον ελληνισμό της Μ. Ασίας, Μ. Ροδά, εκδ. Παρουσία. Το βιβλίο γράφτηκε το 1916 και επανατυπώθηκε). Για να μην προκληθεί αντίδραση στον «πολιτισμένο» κόσμο προτείνει, ως τελική λύση, τον λευκό θάνατο, τις ατέλειωτες οδοιπορίες. «Σας διαβεβαιώνω ότι οι παγωνιές και το κρύο του χειμώνα, οι βροχές και η μεγάλη υγρασία, ο ήλιος και η τρομερή ζέστη του καλοκαιριού, οι αρρώστιες του εξανθηματικού τύφου και της χολέρας, οι κακουχίες και η ασιτία, θα φέρουν το ίδιο αποτέλεσμα με τις σφαγές που λογαριάζετε να κάνετε εσείς», έλεγε στους Τούρκους ο Σάντερς.

Από τη στιγμή εκείνη (1914) ο ελληνισμός δεν υπήρχε. Εκμεταλλευόμενοι και τον ρωσοτουρκικό πόλεμο, οι Τούρκοι διατάζουν για δήθεν λόγους ασφαλείας τη μεταφορά των χριστιανών του Πόντου στα ενδότερα. Αρχίζει πλέον απροκάλυπτα η εξόντωση. Οι άνδρες δολοφονούνται στα διαβόητα αμελέ ταμπουρού, στα τάγματα θανάτου, και τα γυναικόπαιδα με τη διαδικασία του «λευκού θανάτου».

353.000 Πόντιοι πεθαίνουν από φρικτό θάνατο. Εκατοντάδες χιλιάδες οι μάρτυρες των μαρτυριών του Ποντιακού Ελληνισμού. Αδυνατεί ο ανθρῶπιнос νους να συλλάβει τη φρίκη.

Γέροι, νέοι, παιδιά, ασθενείς και ανήμποροι, γυναίκες και κορίτσια, εγκαταλείποντας τα πάντα, οδηγούνται βίαια και υποχρεωτικά σε ατέλειωτες πορείες στην ενδοχώρα, κάτω από τον καυτό ήλιο αλλά και την παγωνιά, σε όρη και δύσβατα βουνά, πεινασμένοι, χωρίς καμία φροντίδα, χωρίς κατάλληλο ρουχισμό σε μια ατέλειωτη πορεία θανάτου.

Δικαστήρια-παρωδία στήνονται για να δικαστούν και να καταλήξουν στην κρεμάλα, με συνοπτικές διαδικασίες, η θρησκευτική, πολιτική και πνευματική ηγεσία της Αμισού και της Πάφρας. Ιδιαίτερα μετά την αποχώρηση των Ρώσων από την Τραπεζούντα, η κατάσταση στον Πόντο και ιδιαίτερα στην ύπαιθρο ήταν τραγική. Γνωστά ανυπότακτα στοιχεία συνέχιζαν να οργιάζουν κάθε νύχτα στα ελληνικά χωριά, πυροβολώντας, λεηλατώντας και βιάζοντας ανυπεράσπιστους

χωρικούς. Η ζωή των Ελλήνων είχε καταντήσει ένα απέραντο μαρτυρολόγιο.

Ο Μόργκενταου, ο Αμερικανός πρέσβης, μάταια προσπαθεί να συνεγείρει συνειδήσεις και δηλώνει ότι τα δεινά των Ελλήνων ήταν εξίσου μεγάλα με των Αρμενίων, και ξένοι μάρτυρες όπως ο Σαρτιό να ομολογούν ότι όσοι δολοφονούνταν ήταν οι τυχερότεροι.

Οι κραυγές των αθώων θυμάτων φτάνουν παντού. Στην Ελλάδα, στην Ευρώπη αλλά και στην μακρινή Αμερική. Στους Έλληνες της διασποράς. Ακόμα και μέσα στην ίδια την Τουρκία. Μάταιες οι φωνές διαμαρτυρίας και οι διεθνείς αντιδράσεις.

Στις 8 Απριλίου 1921, ο βουλευτής Κ. Φίλανδρος μιλώντας στην ελληνική Βουλή για τη Γενοκτονία αναφέρει μεταξύ άλλων τα εξής:

Αι γράϊαι και οι γέροντες διεσκορπίζοντο τότε εις τας ερήμους, όπου γυμνοί, άστεγοι και νήσταις σωρηδόν απέθνησκον. Αλλά και οσάκις την μακράν πεζοπορίαν διεδέχετο η διά του σιδηροδρόμου μεταβίβασις των ειλώτων, εξετυλίσσοντο σκηναί φρικτοτέρας τραγωδίας. Εσταμάτα το τραίνον μέσα εις την έρημον, δια να ριφθώσιν απροστάτευτα τα δυστυχή εκείνα πλάσματα εις την διάκρισιν των αγρίων θηρίων και των ανθρωπόμορφων θηρίων. Δυστυχής μητέρα, εστοιβαγμένη μετ' άλλων γυναικών εντός σκευοφόρου βαγονίου, βλέπουσα κινδυνεύον το τέκνο της από ασφυξίαν, ετόλμησε να ζητήσει βοήθεια. Παρευθύς Τούρκος χωροφύλαξ αρπάσας από την αγκάλην της μητρός το τέκνον της το εξεσφενδόνισεν εκ του παραθύρου εις το κενόν, ενώ το τραίνο εξηκολούθει τρέχον εις την απέραντην έρημον! Άλλαι μητέρες ευρέθησαν παγωμένα εις τα χιονισμένα όρη με τα δυστυχή μικρά των κρεμασμένα από ξηρούς μαστούς!...

Οι ελληνικοί πληθυσμοί δεν φονεύονται απλώς με μαχαίρια και όπλα. Πεθαίνουν ύστερα από φρικτά μαρτύρια, πρωτοφανή στην ανθρώπινη ιστορία. Και όχι μόνο άνδρες αλλά γυναικόπαιδα, χωρίς διάκριση ηλικίας.

Πλήθος οι πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία στα ελληνικά αλλά και στα δημόσια αρχεία ξένων για τις θηριωδίες και την βαρβαρότητα των Νεότουρκων, σε βάρος των Ελλήνων του Πόντου αλλά και της δυτικής Μικράς Ασίας, που έρχονται στο φως ύστερα από κοπιαστική εργασία ιστορικών και μελετητών.

Και δεν αφήνουν κανένα περιθώριο παρερμηνείας η αμφισβήτησης ότι η πατρώα γη, που φιλοξένησε έναν πολιτισμό χιλιετιών, έγινε θέατρο μιας θηριωδίας που υπηρετούσε τα επεκτατικά σχέδια του Κεμάλ, και την επιδίωξή του να εξολοθρεύσει τις αλλότριες εθνικές ή θρησκευτικές μειονότητες. Ο ποντιακός ελληνισμός υπέστη εντελώς άδικα απίστευτες βαρβαρότητες και βασανιστήρια και αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τα εδάφη ώστε να σβήσουν τα ίχνη του από την

περιοχή.

Η επιστράτευση των χριστιανών, η αποστολή τους σε τάγματα εργασίας, η βάνουση μεταχείρισή τους δημιούργησαν ένα πλήθος φυγόστρατων και λιποτακτών οι οποίοι άρχισαν να κρύβονται στα βουνά. «οι σχηματισμοί ανταρτικών σωμάτων χρησιμεύουν ως προσχήματα δια τους Τούρκους δια μίαν εκτεταμένην γενικήν καταδίωξιν του ελληνικού στοιχείου με την έκδηλον τάσιν να εξοντώσουν ολοσχερώς τους Έλληνας, ως εχθρούς του κράτους, όπως προγενεστέρως και τους Αρμενίους» (Αναφορά του υπουργού Εξωτερικών της Αυστρίας προς το Βερολίνο).

Άνθρωποι απλοί, κυρίως αγρότες και κτηνοτρόφοι, αντιστάθηκαν στην τουρκική βία, ενέπνευσαν χιλιάδες αφοσιωμένους μαχητές και έσωσαν χιλιάδες άμαχο πληθυσμό.

Δεκάδες οι γενναίες μορφές των ανταρτών. Ο Αντών πασάς (Αντώνης Χατζηελευθερίου), ο Ιστίλ Αγάς (Στυλιανός Κοσμίδης), ο Κισά Μπατσάκ (Κυριάκος Παπαδόπουλος), ο Πιτς Βασίλ' (Βασίλειος Τσαουσιδής), ο Βασίλ' Ουστά (Βασίλειος Ανθόπουλος), η Πελαγία Εξούζογλου, ο Καπετάν Ευκλείδης (Ευκλείδης Κουρτίδης), ο Κοτζά Αναστάς (Αναστάσιος Παπαδόπουλος) και άλλοι πολλοί.

Άγνωστο στους περισσότερους Έλληνες το ηρωικό αντάρτικο του Πόντου. Γυναίκες και άνδρες αγωνίστηκαν σκληρά αβοήθητοι από την μητέρα πατρίδα για να περισώσουν ό,τι μπόρεσαν. Κι όταν ήλθε το τέλος, οι ελληνικοί πληθυσμοί πήραν τον δρόμο της προσφυγιάς. Ξεριζωμένοι από τις προαιώνιες πατρίδες, με μοναδικές αποσκευές τις μνήμες και τον πόνο της καρδιάς τους εγκαταστάθηκαν στις νέες πατρίδες. Σκόρπισαν σε χωριά και πόλεις της Μακεδονίας και της Θράκης, στους συνοικισμούς της πρωτεύουσας και σε άλλες περιοχές. Με την δύναμη της ψυχής τους, την εργατικότητα και τη θέλησή τους έστρωσαν από την αρχή το τραπέζι για να απλωθούν τα εδέσματα της προόδου, της δημιουργίας και της ομορφιάς.

Το φτωχικό και άγονο χώμα της καινούργιας γης τους μεταμορφώθηκε σε αφράτη και γόνιμη γη. Πότισαν με ιδρώτα και δάκρυα τα σπαρτά τους. Πράσινη ευλογία όλες οι εκτάσεις με αμέτρητα καρποφόρα δέντρα, περιβόλια και πολλά γεννήματα. Ανάστησαν χωριά και πόλεις. Μεγάλωσαν τα παιδιά και οι χαρές γέμισαν τα σπίτια. Άνθισαν τα βλαστάρια της και πλούσια και ευλογημένα πλημμύρισαν την Ελλάδα. Και κάθε Κυριακή, ξεχνώντας το μόχθο και τα δάκρυα της εβδομάδας, έβαζαν τις φορεσιές της πατρίδας και πιάνονταν στο χορό.

Η λύρα άναβε φωτιές και τα τραγούδια έδιναν και έπαιρναν. Τραγούδια για τον

Ξεριζωμό, για την αγάπη, το θάνατο, τη ζωή. Νοσταλγικά τραγούδια για την πατρίδα.

Αυτήν την πατρίδα που κάνει και σήμερα τους χιλιάδες Πόντιους να την αναζητούν αν και δεν την γνώρισαν ποτέ, παρά μόνο από τα ακούσματα των πατεράδων και των παππούδων τους. Γιατί, η πατρίδα είναι αυτή όπου υπάρχουν οι ρίζες σου, αυτή που έχεις από τα ακούσματα, τις διηγήσεις των προγόνων σου. Είναι η ιστορία των ελληνικών πράξεων και του πολιτισμού που άφησαν οι πρόγονοί μας, που ξεριζώθηκαν βίαια από έναν τόπο όπου άφησαν χιλιάδες νεκρούς ανά τους αιώνες.

Είναι ο τόπος όπου έχουν θαφτεί γενεές και γενεές προγόνων μας. Και είναι ευλογία για τον καθένα μας να μπορέσει να επιστρέψει στη γη των προγόνων του. Μέσα στην ψυχή μας κρατάμε δύο πατρίδες. Εκείνη που μας άντρωσε κι εκείνη που δεν γνωρίσαμε ποτέ μα που είναι τόσο γνωστή όσο το γλυκοφίλημα της μάνας μας, λίγο πριν την καληνύχτα.

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την αυταπόδεικτη ιστορική αλήθεια. Κανείς δεν μπορεί να διαγράψει ή να ξαναγράψει την ιστορία. Κανείς δεν μπορεί να αγνοήσει τις φωνές των νεκρών. Κανείς δεν μπορεί να μας στερήσει το δικαίωμα στη μνήμη. «Είναι πεποίθηση της Διεθνούς Ένωσης Μελετητών των Γενοκτονιών ότι η Οθωμανική εκστρατεία εναντίον των χριστιανικών μειονοτήτων της αυτοκρατορίας μεταξύ 1914 και 1923 αποτέλεσε γενοκτονία εναντίον των Αρμενίων, Ασσυρίων, Ποντίων και των Ελλήνων της Ανατολίας» (Διεθνής Ένωση Μελετητών Γενοκτονιών).

Η 19η Μαΐου μας δίνει ακόμα μια αφορμή να ανασύρουμε μνήμες, να αναλογιστούμε και να υμνήσουμε, να υποσχεθούμε, πως θα συνεχίσουμε να δίνουμε μαζί, μια γροθιά, τον κοινό αγώνα για την επιβίωση της ιστορικής μνήμης.

Σήμερα το ποντιακό στοιχείο δεν ζητιανεύει, δεν εκλιπαρεί, αλλά απαιτεί αυτό που δικαιούται. Την αναγνώριση της Γενοκτονίας των Ποντίων. 90 χρόνια συμπληρώνονται φέτος από τον μεγάλο ξεριζωμό. 90 χρόνια σιωπής για το έγκλημα. Γιατί;

Οι γενιές που είναι θαμμένες στα πολυχιλιόχρονα χώματα παραμένουν φρουροί της μνήμης και απαιτούν δικαίωση.

Κι γι' αυτήν θα αγωνιστούμε ως το τέλος.

Καταραμένος να παραμείνω στην αδιάστατη αιωνιότητα
Αν ξεχάσω.....

Το περήφανο βλέμμα του αδούλωτου Πόντιου
Τη λαλιά που φιμώθηκε και ξαναζωντάνεψε στην εξορία
Τις ρίζες που αρνούνται να πεθάνουν.

Βάσσος Λυσαρίδης

Πηγή: vimaorthodoxias.gr